

GEDRAGSPROTOCOL

IKC EDEN

VOORWOORD

Binnen de samenleving en daarmee ook in onze school vraagt 'gedrag' de laatste jaren steeds meer aandacht van ouders, leerlingen en personeel. Ook op IKC Eden speelt gedrag een belangrijke rol en zijn in de afgelopen jaren de visie, missie en de daaruit volgende gedragsafspraken (her) ontwikkeld. Hoe om te gaan met respect, gezag, waardering en omzien naar elkaar zijn aandachtspunten. Dit document laat in de breedte zien welke afspraken er gelden op Eden. Verder staan er ook voorwaarden en activiteiten in die we als school hanteren om probleem- en pestgedrag te voorkomen.

Het vraagt van ons als medewerkers, u als ouders én de kinderen een gezamenlijke inspanning om op een respectvolle en waarderende manier positief gedrag te stimuleren. Het document geeft ook aan waar we elkaar op kunnen aanspreken. We verwachten dat een eenduidige benadering van alle betrokkenen een positief effect heeft op het gedrag in de school en onze directe omgeving.

Dit gedragsplan is opgesteld in juli 2024 en in oktober 2024 met de MR besproken. Jaarlijks wordt dit plan geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Team IKC Eden

INHOUD

1. Preventief
 - Pedagogische visie
 - Basisuitgangspunten
 - Hoe zorgen wij voor een goed pedagogisch klimaat
 - Gedragsafspraken op Eden
 - Groot ongewenst gedrag

2. Wat doen wij als het misgaat/anti-pest protocol
 - Uitgangspunten
 - Wat verstaan we onder pesten?
 - Cyberpesten
 - Onmacht versus onwil
 - Aanpak en begeleiding tegen pesten
 - Afspraken
 - Adviezen aan ouders

3. Aanspreekpunten
 - Leerkracht
 - Vertrouwspersoon / IB'er
 - Anti-pestcoördinatoren
 - MT/directie

4. Bijlagen

PEDAGOGISCHE VISIE

Onze school wil een herbergzame school zijn waarin ieder kind welkom is ongeacht gaven, talenten of karakter. In de vormgeving hiervan is de leerkracht/pedagogisch medewerker een gids. Een gids gaat voorop, wijst de weg en vertelt iets nieuws. Ons pedagogisch handelen gaat over de bijdrage die geleverd wordt aan de ontwikkeling van de kinderen. Centraal daarin staat de leiding die de leerkracht/pedagogisch medewerker geeft aan de opgroeiende kinderen, maar ook naar hun naasten, de schepping en de maatschappij. Door persoonlijk leren komen de kinderen tot doorleefde ervaring en kennis van de werkelijkheid. Ons onderwijs is erop gericht dat kinderen actief de werkelijkheid leren ontmoeten en kennen.

Binnen het pedagogisch handelen worden de kinderen toegerust en leren zichzelf te sturen, te beheersen en hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. Een van de belangrijke taken van de medewerker binnen ons IKC is de vormende taak. We vinden het belangrijk dat de leerlingen ontdekken dat God hen uniek heeft gemaakt en ook zien bij anderen dat zij uniek zijn. Doordat de kinderen zelfvertrouwen ontwikkelen weten ze dat ze een positieve invloed mogen hebben op de maatschappij. De kinderen ontdekken en ervaren dat ze hun talenten mogen gebruiken en inzetten in Gods koninkrijk.

Ons pedagogisch handelen heeft een kind voor ogen die verlangt om God, de ander en in deze wereld zijn/haar taak en roeping zelfstandig uit te oefenen. Het gaat dus om actief leidinggeven, wereldvergroting en onderwijzen door de gids. Toenemen in verantwoordelijkheid noemen we volwassenwording. Leerkracht/pedagogisch medewerker heeft een leidende en ondersteunende rol in de richting van het leren nemen van verantwoordelijkheid. Verantwoordelijkheid nemen is iets van de persoon zelf, evenals het vormingsproces dat tot het nemen van verantwoordelijkheid leidt. Toenemende zelfstandigheid veronderstelt een eigen ontwikkelruimte van de kinderen die zelf een actieve christelijke betekenisgever dient te zijn.

Daarbij zorgen we op school voor een uitdagende leeromgeving waarin de kinderen hun zelfvertrouwen ontwikkelen. Hierbij zorgen we voor een veilige en ontspannen sfeer. We besteden veel aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling waarin de kinderen onder andere worden gestimuleerd om aandacht te hebben voor elkaar. Door een duidelijke structuur, vaste regels en afspraken bieden we de kinderen veiligheid.

Hierbij staan onze vijf kernwaarden centraal:

Liefde, verantwoordelijkheid, veiligheid, gelijkwaardigheid en reflectie.

Basisuitgangspunten

Binnen de school hanteren we 5 schoolregels aan de hand van onze kernwaarden:

1. Ik loop rustig en stil door de gang.
2. Ik houd mijn handen en voeten bij mijzelf.
3. Ik ruim mijn eigen spullen op en houd de school netjes.
4. Ik luister naar de leerkracht/pedagogisch medewerker.
5. Ik mag mijzelf zijn en ik hoor erbij.

Onze vijf kwaliteitsindicatoren voor de leerkrachten:

1. De leraren zorgen voor een functionele en uitdagende leeromgeving;
2. De leraren bieden de leerlingen structuur;
3. De leraren zorgen voor veiligheid;
4. De leraren hanteren de afgesproken regels en afspraken;
5. De leraren laten de leerlingen reflecteren op hun handelen.

- Aandacht voor positieve groepsvorming: “De gouden weken”:

Tijdens de eerste zes weken van het schooljaar wordt geïnvesteerd in positieve groepsvorming. Hiermee wordt een stevig fundament gelegd waar de groep een heel jaar lang profijt van heeft. Er wordt gebruik gemaakt van een rooster waarin aangegeven staat welke activiteiten aan bod (kunnen) komen in de eerste zes weken. Deze activiteiten staan beschreven in het boek “De gouden weken 2.0”.

Wanneer de groepssamenstelling in de loop van het schooljaar wijzigt door de komst van een nieuwe leerling of een nieuwe groepsleerkracht, wordt er opnieuw aandacht aan positieve groepsvorming besteed. Na de kerstvakantie wordt opnieuw geïnvesteerd in deze groepsvorming door de zogenaamde “zilveren weken”.

- Gedragsverwachtingen klas:

Aan het begin van het schooljaar worden in elke groepen gedragsverwachtingen en groepsregels geformuleerd.

Voor de klas wordt omschreven hoe iedere gedragsverwachting eruitziet in de context van de klassenroutines. Deze verwachtingen worden zichtbaar in het klaslokaal opgehangen en er wordt regelmatig terugkerend aandacht aan besteed binnen de dagelijkse onderwijspraktijk.

- Toetsing sociale veiligheid in de school

Scholen zijn verplicht jaarlijks de veiligheidsbeleving van hun leerlingen te monitoren. Op Eden doen wij dit d.m.v. de leerkracht en leerlingvragenlijsten van LiB (Leerling in Beeld).

Twee keer per jaar vullen de groepsleerkrachten leerlingvragenlijsten in rondom het welbevinden en de sociale veiligheid van leerlingen. In de bovenbouw vullen de leerlingen ook een vragenlijst in. Vanuit deze vragenlijst is veel informatie te halen over de groep en de daaruit volgende handelingen.

- Methode sociale vorming: *Kwink*

Sinds augustus 2015 is de nieuwe wet ‘Sociale veiligheid’ van kracht. Die verplicht scholen voor iedere leerling een sociaal veilige leeromgeving te waarborgen. Op Eden wordt gewerkt met de methode Kwink. Kwink is een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling en is daarbij gericht op preventie (van bijvoorbeeld pesten op school) en de kracht van een veilige groep. Kwink voorkomt verstrend gedrag en pesten. Kwink kent een groepsbrede, preventieve aanpak en zorgt voor een sociaal veilige groep.

Kwink werkt met vijf gedragscompetenties die steeds terugkomen in de lessen:

1. Besef hebben van jezelf

Kunnen inschatten van je eigen gevoelens

Kennis hebben van je interesses, waarden en kracht

Een gezond zelfvertrouwen

2. Besef hebben van de ander

Empathie

Perspectief nemen

Verschillen tussen individuen en groepen herkennen en waarderen

Sociale cues juist interpreteren

3. Keuzes kunnen maken

Weloverwogen kiezen met de juiste aandacht voor jezelf en de ander

Bijdragen aan een positief klimaat in je school

Verantwoordelijkheid nemen voor je eigen gedrag

4. Zelfmanagement

Impulscontrole bij stressvolle situaties

Omgaan met heftige emoties

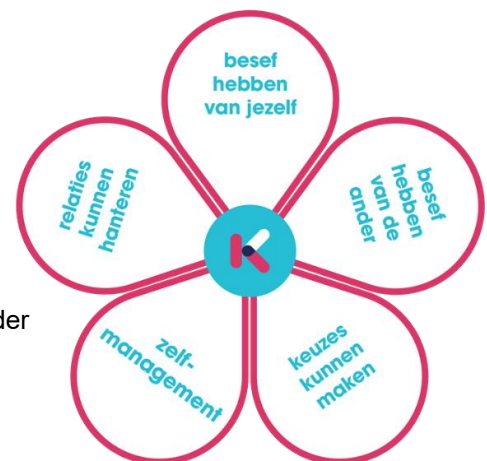
Doelgericht gedrag

5. Relaties kunnen hanteren

Relaties aangaan gebaseerd op samenwerking

Sociale druk weerstaan

Conflicten oplossen

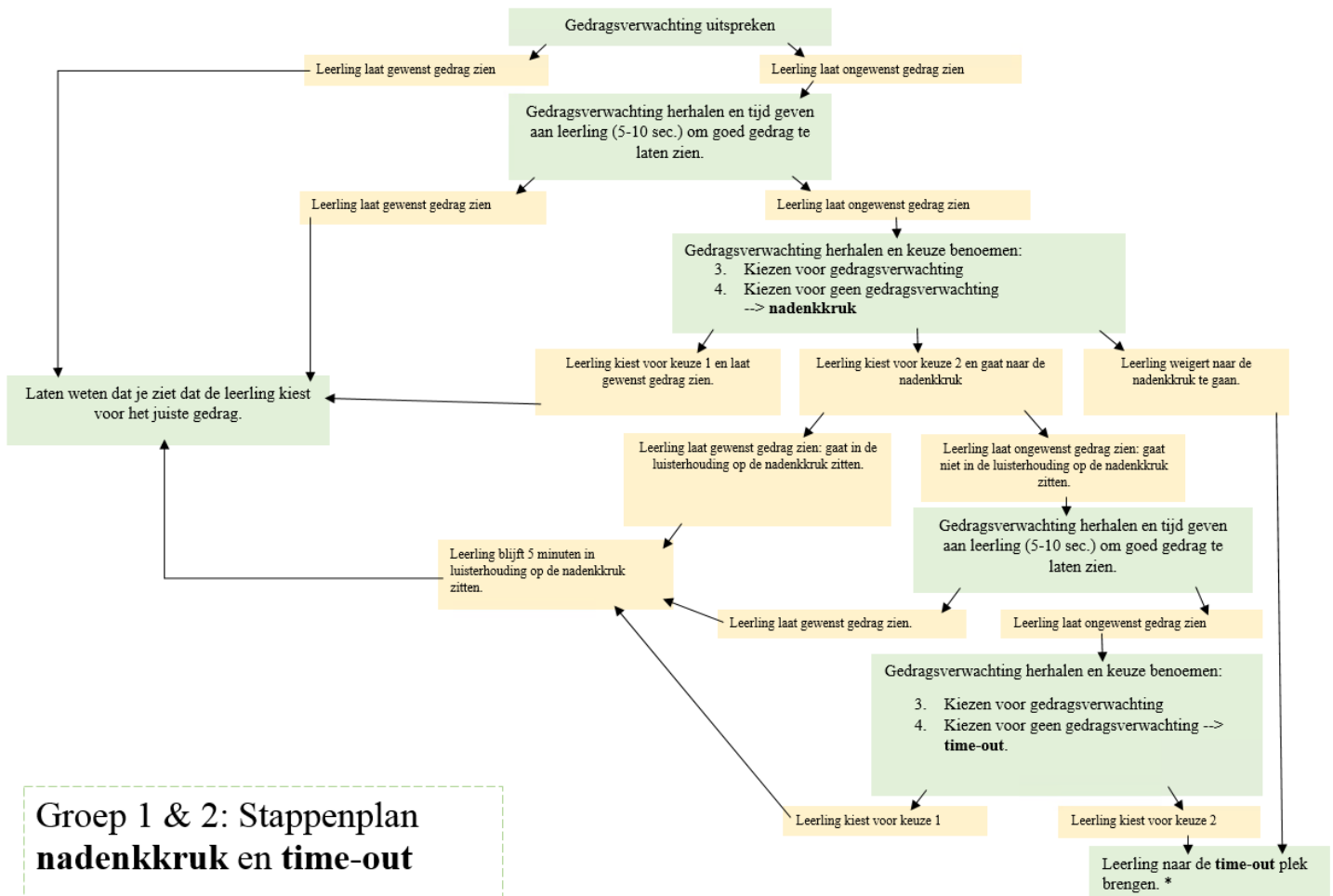

In alle groepen wordt gewerkt met de methode Kwink. Elke twee weken staat een onderdeel centraal waar vanuit een les of meerdere korte lessen worden gegeven. Deze twee weken oefenen de kinderen met deze gedragscompetenties in situaties binnen en buiten de klas. Deze lessen worden

gekoppeld aan de zogenoemde “kwinkslagen”, waarin duidelijk, helder en positief de gedragsverwachting wordt weergegeven.

GEDRAGSAFSPRAKEN OP EDEN:

Vanuit de opgestelde schoolregels volgen ook gedragsverwachtingen. Bij overtreding van deze verwachtingen zijn schoolbrede afspraken *1 en worden de volgende stroomschema's gevolgd:

* De aanpak na de time-out staat beschreven op de volgende bladzijde.

*1 De schoolbrede gedragsafspraken worden in teamvergaderingen geëvalueerd.

*1: zie bijlage 1

• De nadenkkruk:

Bij de kleuters wordt met de nadenkkruk gewerkt. Op de kruk staat een picto van de nadenkkruk. Deze kruk staat op een plek in de klas waar het kind niet afgeleid kan worden. De gedragsverwachting is; de leerling zit in de luisterhouding*. De leerling zit 5 minuten op de nadenkkruk.

De leerkracht benoemt kort wat de gedragsverwachting is en geeft de leerling even (5 tot 10 seconden) de tijd om dit te laten zien. Laat de leerling dan ander gedrag zien, of laat dit later zien; krijgt hij direct de keuze. Verkeerde keuze gaat de leerkracht over op vervolg consequentie. Wanneer de leerling niet naar de Nadenkkruk gaat, krijgt hij direct de keuze. Verkeerde keuze, dan vervolg consequentie.

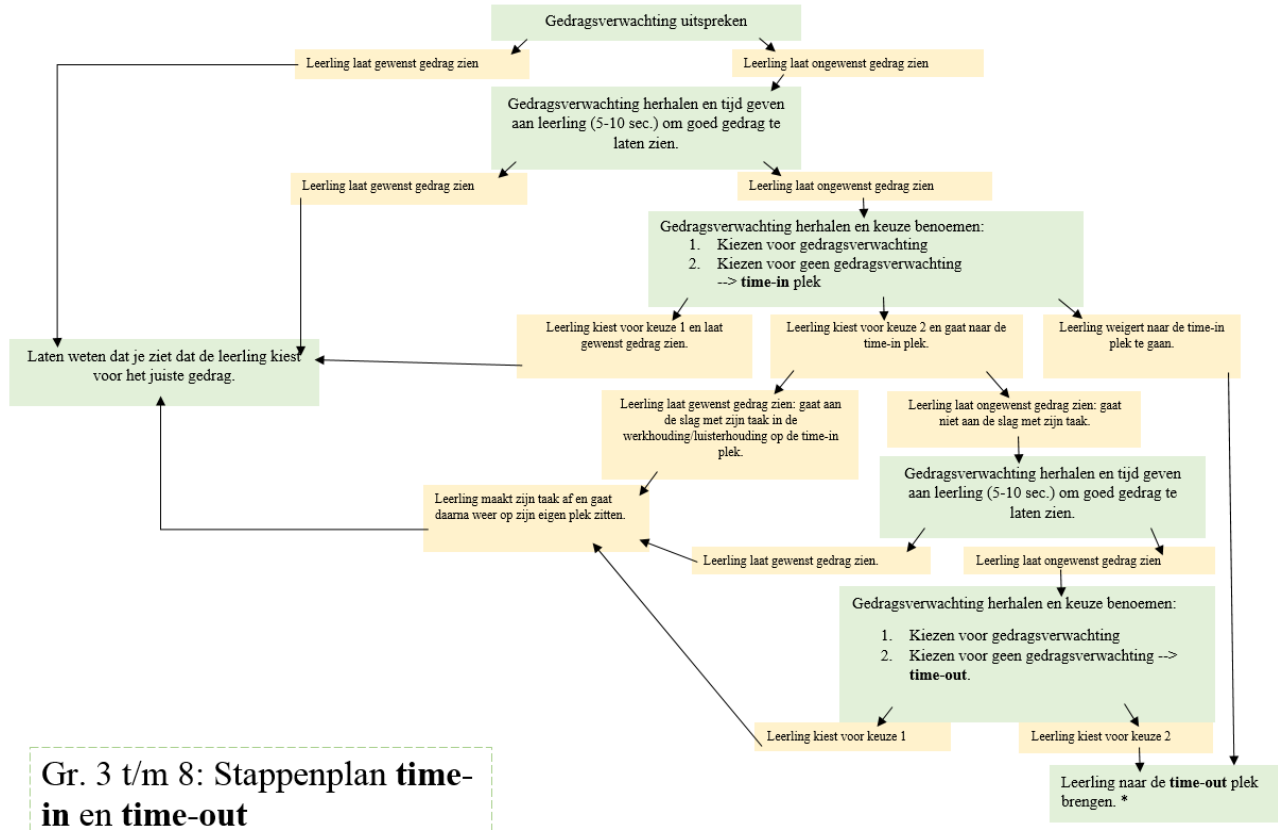
* Luisterhouding:

- Ik zit met mijn billen op de kruk
- Ik heb mijn handen en voeten bij mezelf
- Ik ben stil

- Ik kijk naar de leerkracht

- Time in- time out plek.

In groep 3 t/m 8 wordt gewerkt met de time- in en de time-out. Deze plaats kent dezelfde verwachtingen als de nadenk-kruk bij de kleutergroepen. Het is een tafel met een stoel met daarbij de

Gr. 3 t/m 8: Stappenplan time-in en time-out

* De aanpak na de time-out staat beschreven op de volgende bladzijde.

gestelde verwachtingen op deze plek. De leerling gaat op deze plek verder met de verwerking van de les of volgt de instructie.

* *Luisterhouding:*

- Ik zit met mijn billen op mijn stoel.
- Ik heb mijn handen en voeten bij mezelf.
- Ik ben stil.
- Ik kijk naar de leerkracht of ik ben bezig met mijn taak.

GROOT ONGEWENST GEDRAG

Ondanks gemaakte afspraken, het duidelijk uitspreken van gedragsverwachtingen en het begeleiden van de leerlingen in gewenst gedrag kunnen er dingen voorkomen op een school die we groot ongewenst gedrag noemen. Gedrag wat vraagt om een directe en duidelijke consequentie. Over dit ongewenste gedrag zijn de volgende afspraken gemaakt:

Voor alles geldt:

- Bij deze overtredingen worden ouders (het liefst telefonisch) op de hoogte gesteld.
- Leerling maakt excuses richting desbetreffende leerling/leerkracht
- Er wordt een notitie gemaakt in Parnassys onder 'groot probleemgedrag'

Groot probleemgedrag	Definiëring	Consequentie
Gebrek aan respect	<p>Weigeren om terug te praten.</p> <p>Weigeren om opdracht van volwassenen uit te voeren.</p> <p>Geven van een onbeschofte reactie.</p>	<p>Leerling gaat naar time-out plek en geef je de weektaak/extra werk mee. Verwachting wordt uitgesproken. Werk dat gemist wordt in de klas, wordt na schooltijd afgemaakt in de klas.</p> <p>Bij kleuters: Tijd inhalen tijdens de pauze.</p>
Weglopen	Weglopen uit de klas, gymzaal, plein of uit een gesprek.	<p>Buitenspelen kleuters: bij de muur staan.</p> <p>Voor midden/bovenbouw: Na schooltijd tijd inhalen in de klas.</p>
Liegen		Na schooltijd gesprek met leerkracht
Pesten		Zie anti-pestprotocol (verderop in dit document).
Fysiek geweld	Handelingen gericht tegen het lichaam van een andere partij (slaan, duwen, schoppen, aan haren trekken, krabben etc.)	<p>Als dit richting een volwassene is: leerling op laten halen door ouders, na overleg directeur. Leerling is na excuses pas weer welkom in de klas.</p> <p>Als dit richting een andere leerling is: time-out.</p> <p>Is de oorzaak pestgedrag: zie pestprotocol.</p>
Extreem fysiek geweld.	Het kind loopt gevaar door bijvoorbeeld handelingen als keel dichtknijpen.	<p>Leerkracht haalt direct kinderen uit elkaar en worden op veilige afstand van elkaar gebracht. Het kind dat geweld heeft gebruikt wordt naar een rustige plek gebracht en wordt aangesproken op zijn gedrag en uitgehoord over het voorval. Het slachtoffer wordt ook direct uitgehoord over de situatie. Daarna</p>

		<p>worden direct de ouders van de betrokken kinderen op de hoogte gebracht. N.a.v. beide verhalen wordt een passend strafmaat bepaald. Dit kan bijv. zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De leerling blijft een week binnen in de pauze en is na excuses weer welkom in de klas. - Time –out van lessen volgen binnen de groep. - Gesprek met ouders. <p>Mocht dit gedrag vaker voorkomen dan zullen er gesprekken plaatsvinden met ouders, leerling, directeur en leerkracht (en) s</p>
Grof taalgebruik	Schelden, vloeken of het gebruik van woorden op een ongepaste manier.	<p>Het woord laten opzoeken.</p> <p>Als een bepaald spel ervoor zorgt dat een leerling constant aan het schelden is (bijv. in de pauze): een week lang het spel niet spelen.</p>
Grote/blijvende verstoring van een (les)activiteit	Luid praten, schreeuwen of gillen; ruis met materialen; stoeien en/of aanhoudend van zitplaats gaan.	<p>Leerling gaat naar time-out plek en geef je de weektaak/extra werk mee. Verwachting wordt uitgesproken. Werk dat gemist wordt in de klas, wordt na schooltijd afgemaakt in de klas.</p>
Diefstal	Meenemen (stelen) van spullen van school of van een ander.	<p>Vergoeden/ teruggeven van het gestolen eigendom</p>
Vandalisme	Vernielen of vervormen van eigendommen	<p>Vergoeden/ repareren van het kapotte eigendom.</p> <p>Ook bij het vernielen van schoolmaterialen (zoals een potlood, liniaal)</p>
Doelbewust of meerdere keren/structureel te laat komen.	Structureel of meerdere keren in de klas arriveren nadat de bel is gegaan.	<p>Doelbewust gedrag in de bovenbouw: tijd na schooltijd inhalen.</p>
Intimidatie	<p>Bijv. Kijken bij elkaar tijdens het omkleden bij de gym – jongens/meisjes.</p> <p>Verbale of non-verbale bedreigingen uiten naar elkaar.</p>	<p>Gym: niet meedoen met de gym.</p> <p>Plein: geen pauze met andere kinderen.</p> <p>In de klas: time-out.</p> <p>In elke situatie: laten nadenken over gedrag en het gevolg voor de ander.</p>

		Bv. in de vorm van een opstel.
ICT	Ongepast gebruik van mobiele telefoon, camera, computer of andere digitale diensten. (naar normen van de school).	Laptop (stiekem) voor andere doeleinden gebruiken: laptopverbod voor 1 week.

ANTI-PEST PROTOCOL

WAT DOEN WIJ ALS HET MISGAAT?

In dit anti-pestprotocol beschrijven we hoe te handelen als er wel een melding wordt gemaakt (door ouders en/of kinderen) of wanneer er geconstateerd wordt (door leerkrachten en/of begeleiders) dat er sprake is van (cyber)pesten.

UITGANGSPUNTEN

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Onze school is een veilige plek als de psychische, sociale en fysieke veiligheid van kinderen niet door het handelen van anderen wordt aangetast.

Je sociaal veilig voelen is een voorwaarde om tot leren te komen en je te kunnen ontwikkelen. Kinderen gaan naar school om te leren. Daarnaast ontwikkelen zij er sociale competenties en leren zij omgaan met de waarden, normen en sociale omgangsvormen die essentieel zijn in de samenleving.

WAT VERSTAAN WE ONDER PESTEN?

Plagen is onschuldig, pesten is gemeen. Iemand een duw geven, kan plagen zijn maar ook pesten. Het is plagen als de kinderen ongeveer even sterk zijn. De ene keer wint de een en de andere keer wint de ander. Door te plagen leren kinderen conflicten op te lossen. Het hoort bij de ontwikkeling. Soms hoort het bij het spelgedrag van kinderen. Kinderen moeten het verschil tussen plagen en pesten leren kennen.

Pesten is bedreigend. Het gebeurt regelmatig, soms een langere tijd achter elkaar. Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen. Het slachtoffer is zwakker in fysiek, psychisch of sociaal opzicht of in andere factoren die leiden tot een aanzienlijk machtsverschil. Het kan variëren van steeds terugkerende kleine pesterijen tot echte bedreigingen en lichamelijk geweld.

Kortom: Pesten is het op kleine of grote schaal herhaaldelijk onaangenaam maken voor een ander.

Onder pesten verstaan we:

- schelden, schoppen, slaan, roddelen, negeren en/of bedreigen
- spullen vernielen, afpakken of verstoppen
- een kind buiten school opwachten of achterna gaan op weg naar huis

Naast deze openlijke vormen van pesten zijn er ook vormen die niet direct zichtbaar zijn. Een kind dat bijvoorbeeld:

- altijd wordt buitengesloten
- nooit ergens aan mee mag doen
- op geen enkel feestje wordt uitgenodigd.

Pesten betekent het systematisch misbruiken van je persoonlijke macht om anderen, die zich niet of moeilijk kunnen verweren, pijn te doen, te intimideren of bang te maken met de bedoeling er zelf beter van te worden. De pestkop misbruikt zijn macht. Vaak is er een groepje kinderen dat meedoet met de pestkop; de meelopers. Pestproblemen doen zich meestal voor in ongunstige omstandigheden zoals:

- een problematische thuissituatie met spanningen in het gezin
- een onprettige sfeer in de klas
- een voortdurende strijd om macht in de klas
- rivaliteit in de straat
- agressie in de buurt

Pesten kan, in welke vorm of om welke reden dan ook, op korte en lange termijn negatieve gevolgen hebben voor de betrokkenen, inclusief omstanders.

Wat pesten niet is?

Wanneer er zich enkele incidenten voordoen en er conflicten of gevechten tussen gelijken zijn, zowel persoonlijk als online, worden deze niet gedefinieerd als pesten.

Bijvoorbeeld: af en toe een sociale afwijzing/afkeer, af en toe narigheid of wrok, onderlinge ruzies of meningsverschillen. Deze acties kunnen wel leed veroorzaken en accepteren we als school ook niet. Ze passen echter niet in de definitie van pesten en het zijn geen voorbeelden van pesten, tenzij iemand ze opzettelijk en herhaaldelijk doet.

Waarnemers van pestgedrag zijn gedwongen niet alleen de bewuste intentie van het gedrag te beoordelen, maar ook het machtsniveau van de betrokkenen en tot slot het aantal keer dat het gedrag al is voorgekomen. Dit is niet altijd even eenvoudig, omdat er een ruim scala is aan vormen van fysiek, verbaal en sociaal gedrag, de intentie om te kwetsen en de herhaling van de incidenten.

Door het nemen van allerlei preventieve maatregelen proberen we zoveel mogelijk problemen te voorkomen. In het voorgaande hoofdstuk kunt u meer lezen over de preventieve handelingen die we als school inzetten.

CYBERPESTEN

Cyberpesten is een specifieke vorm van pesten. Het vindt echter niet fysiek plaats, maar via sociale media. Anonieme berichten versturen, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobiele telefoons op internet plaatsen, privé gegevens online plaatsen, wachtwoorden stelen en misbruiken en haatprofielen aanmaken zijn voorbeelden van wat de school onder cyberpesten verstaat.

Omdat cyberpesten vaak anoniem is, en ongevraagd 24 uur per dag in je huis komt neemt onze school gericht een aantal aanvullende maatregelen. De effecten van cyberpesten kunnen namelijk (nog) erger zijn dan bij traditioneel pesten.

De school wil cyberpesten voorkomen door:

- De leerlingen bewust te maken van de gevaren op het internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten, met behulp van gerichte voorlichting en ondersteunende programma's.
- Aandacht besteden aan de week van de mediawijsheid.
- Samen met de leerlingen afspraken te maken over internetgedrag.

- Aan het begin van het schooljaar wordt richting ouders gecommuniceerd dat de school geen plicht heeft om in te grijpen bij cyberpesten, omdat in veel gevallen dit zich buiten schooltijd afspeelt. Daarnaast hebben we als school niet het recht om berichten of telefoons te controleren. Wanneer het pesten via Teams gebeurt, heeft de school wel de verantwoordelijkheid om dit op te pakken. Het kan wel zo zijn dat het cyberpesten invloed heeft op het gedrag van leerlingen op school. In dit geval wordt er in overleg met de anti-pest coördinator gekeken of/en welke maatregelen school kan nemen.

Wanneer er bij cyberpesten video's of foto's worden gemaakt (en eventueel verspreidt via sociale media) kan de school overgaan tot het volgen van het volgende stappenplan.

Het 'Stappenplan: omgaan met online incidenten' is een overzichtelijk handelingskader. Het plan laat stap voor stap zien hoe we als school omgaan met een online incident tussen leerlingen.

Twee manieren om dit stappenplan te gebruiken

1. Bij acute online incidenten: pak situaties waarbij sociale media een rol spelen onmiddellijk aan, en herstel zo snel mogelijk de norm en veiligheid op school.
2. Als richtlijn voor preventief beleid: gebruik de richtlijnen om het bestaande beleid of een plan van aanpak te versterken en voorbereid te zijn op mogelijke online incidenten in de toekomst.

Bij welke online incidenten zet je dit stappenplan in?

Incidenten waarbij sociale media betrokken zijn, kunnen grote gevolgen hebben voor de veiligheid en het welzijn binnen de school. Dit stappenplan is bedoeld voor situaties waarin:

1. Leerlingen de grenzen van toelaatbaar onlinegedrag overschrijden én
2. het incident de veiligheid(sbeleving) van leerlingen op school in gevaar brengt.

Voorbeelden van dergelijke online incidenten:

- leerlingen delen ongevraagd een naaktfoto of ander gevoelig beeldmateriaal van een andere leerling;
- leerlingen zijn publiekelijk vernederd of uitgesloten in groepschats of op sociale media;
- leerlingen verspreiden online bedreigingen of haatdragende berichten;
- leerlingen gebruiken nepaccounts om anderen te pesten, uit te lokken of te manipuleren;
- challenges of trends op sociale media stimuleren gevaarlijk gedrag.

Let op: sociale media ontwikkelen zich continu, waardoor nieuwe vormen van online grensoverschrijdend gedrag kunnen ontstaan. Een 'lijst' met mogelijke incidenten is daardoor nooit volledig.

Online incidenten tussen leerlingen

Het stappenplan richt zich specifiek op online incidenten tussen *leerlingen*. Situaties waarbij ouders of leraren direct betrokkenen zijn, vallen buiten dit stappenplan. De nadruk ligt op het vaststellen van online normen en op het herstellen van de veiligheid op school, ook als de aanstichter niet te identificeren is.

Als sociale media een rol spelen in een incident, worden de rolverdelingen vaak diffuus: een slachtoffer verandert snel in een aanstichter en andersom. Daarnaast kunnen omstanders mee gaan doen aan het grensoverschrijdende gedrag door te delen of liken. Daarom betrekken we in dit stappenplan alle 'betrokken leerlingen' en benadrukken we het belang van een verantwoordelijkheid van en voor alle betrokkenen.

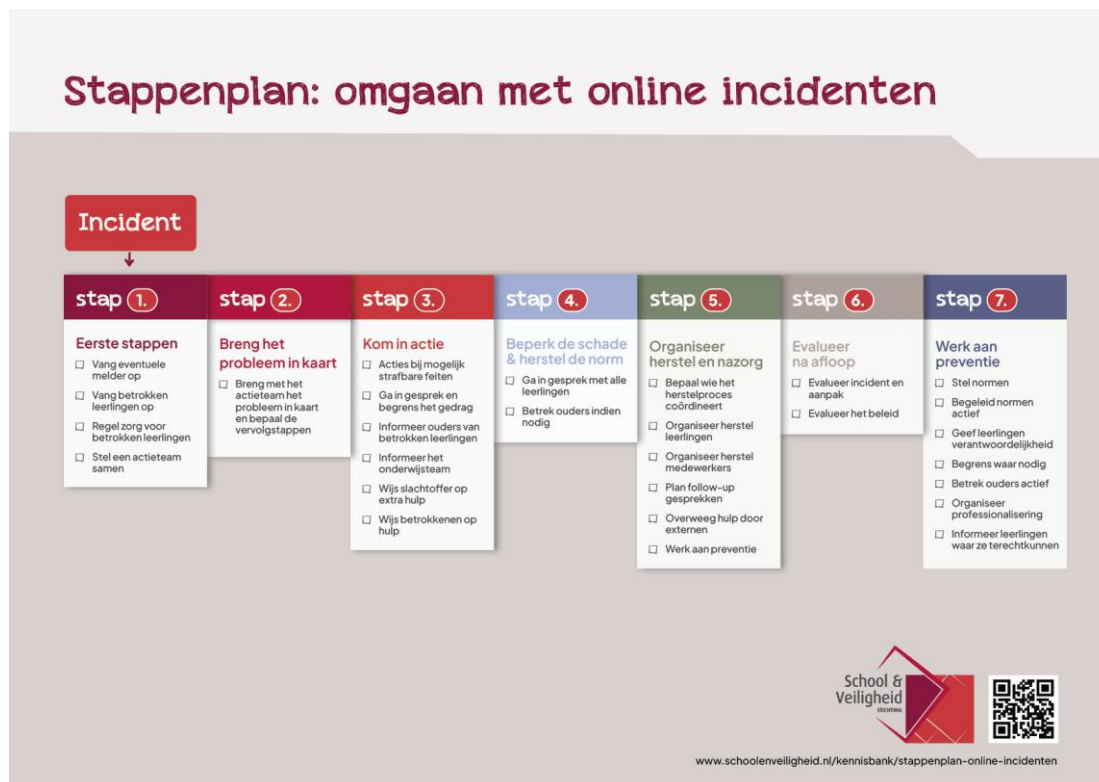
- **Aanstichters** – Dit zijn de leerlingen die het online grensoverschrijdende gedrag initiëren. Soms is dit een leerling van de school, maar het kan ook iemand van buiten zijn.
- **Slachtoffers** – Zij ondervinden direct schade door het incident. Denk aan een leerling van wie een naaktfoto is verspreid of die wordt uitgesloten van een groepschat.
- **Omstanders** – Omstanders spelen bij online incidenten een grote rol: ze dragen bij door een bericht te delen, te liken of aan te moedigen, maar ook door passief te blijven terwijl ze weten wat er speelt.

- **Betrokken leerlingen** – Dit zijn alle leerlingen die betrokken zijn bij het incident: aanstichters, slachtoffers én omstanders.

Hoe pas je het stappenplan toe?

Bij elk online incident is het cruciaal dat je als eerste verantwoordelijke bepaalt wie je bij welke stap betreft. Het stappenplan biedt hiervoor stapsgewijze handvatten die zowel bij complexe als minder complexe situaties houvast bieden. Zo pak je het incident zo goed mogelijk aan én leidt het tot positieve aanpassingen in beleid en preventie.

Op de website van Stichting School & Veiligheid is de toelichting te vinden bij iedere stap: [Stappenplan: omgaan met online incidenten - Stichting School & Veiligheid](https://www.schoolveiligheid.nl/kennisbank/stappenplan-online-incidenten)

ONMACHT VERSUS ONWIL

Wij hebben als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen, maar het gaat wel eens mis. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms kinderen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag.

Bij sommige kinderen is het moeilijk uit te maken of er sprake is van onmacht/onvermogen/beperking of onwil. Het is belangrijk om hier onderscheid te maken.

Onmacht

Kinderen die zich misdragen, maar dat niet willen, worden ondersteund en geleerd hoe zij zichzelf kunnen beheersen. Dat vindt plaats in samenwerking met de ouder(s) van deze leerling. Het kan zijn dat een kind het moeilijk heeft met zichzelf of met de omstandigheden waarin het verkeert. Maar desondanks probeert het kind er iets van te maken. Zo zijn er kinderen met onvermogen zoals autisme, ADHD, moeilijke (gezins)omstandigheden, die ondanks hun onvermogen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Dat het misgaat is niet erg. Het zijn leermomenten. Door in gesprek te gaan met ouders zullen we afspraken maken over de aanpak van het gedrag. We

bespreken welke interventies helpend zullen zijn en gaan daar met elkaar mee aan de slag. De leerkracht op school en de ouders thuis.

Onwil

Heeft een kind de opvatting dat het zich niet fatsoenlijk wil gedragen en met niemand rekening wil houden, dan reageert de school grensstellend. Ouders worden betrokken bij het feit dat hun kind het verlangen heeft zich te willen misdragen. De mentaliteit van een kind is immers de verantwoordelijkheid van de ouders. We zullen met ouders in gesprek gaan, omdat de school de steun van ouders nodig heeft.

In de praktijk blijkt:

- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.
- Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.
- Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.
- Kinderen die zich willen misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden

AANPAK EN BEGELEIDING BIJ PESTEN

Wanneer een teamlid pestgedrag signaleert of hierover geïnformeerd is, worden de volgende acties ondernomen.

Stap 1

Bij de eerste melding of signalering van pestgedrag wordt er op school actie ondernomen. Wanneer een leerling meldt dat hij/zij gepest wordt of wanneer een leerkracht dit signaleert, wordt door de groepsleerkracht een gesprek gevoerd met het gepeste kind. Er wordt goed geluisterd en doorgevraagd naar wat er is gebeurd. Het kind wordt gevraagd wat het zelf zou willen doen tegen het pesten en wat het al heeft geprobeerd.

Stap 2

De leerkracht voert ook een gesprek met het kind dat pest en brengt daarna beide partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek. Er worden gedragsverwachtingen uitgesproken. De ouders worden van het gesprek en eventuele afspraken op de hoogte gesteld. (telefonisch)

Stap 3

De leerkracht maakt een notitie aan in Parnassys (pestsituatie) en vermeldt wat er is gebeurd/besproken. Vervolgens zal de leerkracht het gedrag van beide leerlingen gedurende een aantal dagen observeren. De leerkracht zorgt ervoor dat de pleinwacht en gymleerkracht op de hoogte zijn van het probleem.

Stap 4

Blijft het pestgedrag zich herhalen, zal de leerkracht de No Blame-aanpak inzetten (zie pagina 13). Er wordt naar gestreefd om dit samen met de anti-pest coördinator of de vertrouwenspersoon te doen. De incidentenregistratie wordt in Parnassys bijgewerkt. Ouders van het gepeste kind en het kind dat pest worden telefonisch op de hoogte gesteld.

Indien nodig voert een MT-lid een gesprek met de betrokkenen.

Stap 5

Blijkt dat na een aantal weken het pestgedrag niet afgenomen is, zal er een breder overleg plaatsvinden. Ouders worden op dit moment ook uitgenodigd voor een gesprek op school. Er wordt met elkaar gekeken naar welke hulp nodig is.

Stap 6

Bij ernstig aanhoudende pestproblematiek, zonder actieve inzet van een kind en ouders, kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Uitleg No Blame-aanpak.

Dit is een niet bestraffende, maar probleemoplossende strategie om met pestproblemen om te gaan en is gebaseerd op het boek 'Een schreeuw om hulp'.

Bij de No Blame-aanpak wordt de verantwoordelijkheid voor een pestprobleem bij de groep gelegd. De pester(s), de meelopers en een aantal neutrale medeleerlingen worden samengebracht en gaan op zoek naar mogelijke oplossingen.

Niet het beschuldigen van de pester, maar het negatieve gevoel van het slachtoffer is het uitgangspunt van de gesprekken. De groep krijgt de verantwoordelijkheid om een aantal voorstellen te doen om het negatieve gevoel bij het slachtoffer weg te nemen of te verminderen. Op die manier wil men de empathie van de pester en de medeleerlingen aanwakkeren.

Een school met een goede preventieve aanpak ziet het aantal pestgevallen dalen. Toch zullen pesterijen nooit helemaal verdwijnen.

Hier volgt een kort overzicht van de verschillende stappen die ondernomen worden :

STAP 1 : Gesprek met het slachtoffer

Als de begeleider vaststelt dat er wordt gepest, start hij een gesprek met het slachtoffer. Tijdens dat gesprek moedigt de luisteraar het slachtoffer aan om te vertellen hoe hij zich voelt. Het is dus niet de bedoeling om feitelijk bewijsmateriaal te verzamelen over de gebeurtenissen. Het is belangrijk dat het slachtoffer het proces begrijpt en zijn toestemming geeft. Soms leeft de angst dat het nog erger zal worden, maar als het niet bestraffende aspect volledig duidelijk is, voelt het slachtoffer zich meestal veilig en opgelucht dat er iets gedaan wordt. Het slachtoffer wordt niet gevraagd deel uit te maken van de groep om zijn eigen verhaal te doen, omdat hij dan misschien zou beschuldigen en daarmee rechtvaardiging zou kunnen uitlokken. Dat zou de probleemoplossende aanpak kunnen ondermijnen!

STAP 2 : Bijeenkomst met de betrokken leerlingen

De begeleider regelt een bijeenkomst met een groepje van 6 à 8 leerlingen die betrokken zijn bij het pesten en die door het slachtoffer zijn voorgesteld. Deze betrokken leerlingen zijn zeker niet allemaal pesters! De begeleider zorgt ervoor zijn eigen oordeel te laten meespelen bij de groepssamenstelling, zodat behulpzame en betrouwbare leerlingen erbij zijn naast diegenen die de ellende bij het slachtoffer veroorzaakt hebben. Het doel is de kracht van de groepsleden te gebruiken om het best mogelijke resultaat te krijgen.

STAP 3 : Leg het probleem uit

De begeleider begint met aan de groep te vertellen dat hij een probleem heeft. Hij is bezorgd over een leerling die het erg moeilijk heeft op dat moment. De begeleider vertelt het verhaal van het negatieve gevoel van het slachtoffer en gebruikt de tekst of tekening die het slachtoffer eventueel maakte om de pijn te benadrukken. Hij praat op geen enkel moment over de details van de gebeurtenissen en beschuldigt niemand.

STAP 4 : Deel de verantwoordelijkheid

Als het verhaal rond is, zou het kunnen dat de luisteraars er terneergeslagen of ongemakkelijk uitzien en dat ze onzeker zijn over de reden van de bijeenkomst. Sommigen kunnen ongerust zijn over mogelijke straffen. De begeleider verandert de stemming door uitdrukkelijk te stellen dat :

- niemand in de problemen zit of zal gestraft worden
- er gedeelde verantwoordelijkheid is om de leerling te helpen zich gelukkig en veilig te voelen
- de groep is bijeengeroepen om het probleem te helpen oplossen

STAP 5 : Vraag naar de ideeën van elk groepslid

De leden van de groep zijn meestal oprecht geraakt door het verhaal en opgelucht dat zij niet in de problemen zitten. Ze geven geen toestemming meer voor de voortzetting van het gedrag. Elk lid van de groep wordt aangemoedigd om een manier voor te stellen waarop het slachtoffer kan worden geholpen om zich gelukkiger te voelen. Deze ideeën moeten worden genoteerd in de intentionele "iktaal" en komen van de groepsleden zelf. Ze worden niet door de begeleider opgelegd.

STAP 6 : Laat het aan hen over

De begeleider beëindigt de bijeenkomst en legt de verantwoordelijkheid om het probleem op te lossen bij de groep. Er wordt geen schriftelijk verslag gemaakt, het is een kwestie van vertrouwen. De begeleider dankt hen en drukt zijn vertrouwen uit in een positieve afloop. Er wordt afgesproken dat de begeleider elk lid van de groep afzonderlijk zal spreken om te horen hoe alles loopt.

STAP 7 : Spreek hen opnieuw

Ongeveer een week later spreekt de begeleider met elk groepslid en met het slachtoffer over de stand van zaken. Deze gesprekken zijn met elk groepslid afzonderlijk, zodat elk van hen kan vertellen over zijn bijdrage zonder een competitieve sfeer te creëren. Het speelt geen rol of iedereen zijn voornemen heeft uitgevoerd, belangrijk is dat de pesterijen gestopt zijn. Het is niet nodig dat het slachtoffer de meest populaire leerling van de school is geworden, zolang hij zich maar veilig en gelukkig voelt.

AFSPRAKEN

Welke afspraken hebben we gemaakt om pesten te voorkomen, tijdig te signaleren en/of aan te pakken?

Pesten moet gemeld worden door òf:

- Het kind zelf;
- Ouders;
- De klasgenoten;
- Teamleden.

Het melden van pesten is geen klikken en moet aan de groepsleerkracht worden doorgegeven. Bij groepsoverstijgende situaties moet ook de directie geïnformeerd worden.

Wanneer valt pestgedrag onder verantwoording van de school en dient de school te reageren?

Als het plaatsvindt op de volgende momenten:

- In het schoolgebouw
- Op de speelplaats
- In de gymzaal
- In de directe omgeving van de school gedurende 10 minuten vóór en ná schooltijd
- Tijdens buitenschoolse activiteiten georganiseerd door de school

Welke mogelijkheden, middelen en materialen hebben we tot onze beschikking?

We gebruiken diverse bronnenboeken, handreikingen, spelvormen en methodes om onze informatie en ideeën voor de sociaal-emotionele ontwikkeling uit te halen en het pesten aan te pakken.

Deze zijn o.a.:

- De vijf schoolregels
- Bijbels onderwijs / methode Kids dichtbij God
- Gouden Weken 2.0
- De week tegen pesten
- De inzet van de methode Kwink
- Burgerschap
- Aanbieden van SOVA-training aan leerlingen met problemen
- Inschakelen van schoolmaatschappelijk werker.
- Gesprekken met vertrouwenspersoon en/of pest coördinator.

ADVIEZEN AAN DE OUDERS

Ouders van gepeste kinderen

1. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
2. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouder(s) van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
3. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
4. Door positieve stimulering en schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
5. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
6. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
7. Het gepeste kind niet over beschermen bijv. naar school brengen of 'ik zal het de pesters weleens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Ouders van pesters

1. Neem het probleem van uw kind serieus.
2. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
3. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
4. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
5. Besteed extra aandacht aan uw kind.
6. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
7. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
8. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders

1. Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
2. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
3. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
4. Geef zelf het goede voorbeeld.
5. Leer uw kind voor anderen op te komen.
6. Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

AANSPREEKPUNTEN

Leerkracht

De leerlingen worden eerst gestimuleerd om er samen uit te komen. Als dit niet lukt is hun eerste aanspreekpunt hun eigen groepsleerkracht. De op dat moment aanwezige leerkracht onderneemt een passende actie en bespreekt dit met andere collega's als het gaat om leerlingen van meerdere groepen.

Wanneer het probleem zich voordoet tijdens een gymles of tijdens het buitenspelen kan de eigen leerkracht, wanneer nodig, het probleem in de klas verder oppakken.

Vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon op onze school is juf Ymke. De interne vertrouwenspersoon is iemand op school met wie leerlingen alles kunnen bespreken. Bijvoorbeeld als ze iets niet willen of durven vertellen aan de leerkracht. Dit kan gaan over ongewenst gedrag, machtsmisbruik, communicatie of andere vervelende gevoelens. Soms is het prettiger eerst met iemand anders te praten. Een interne vertrouwenspersoon luistert, is een soort klankbord en denkt mee met de opties die er zijn om het probleem op te lossen. Juf Ymke is in deze rol voor zowel leerlingen als ouders te benaderen.

De school heeft een extern vertrouwenspersoon waarmee ouders contact op kunnen nemen. De vertrouwenspersonen voor stichting H3O zijn Arnoud Kok en Anjo Pluymers.

Anti-pest coördinator

De anti-pest coördinator op school is **juf Annemarie**. Zowel leerlingen, ouders als leerkrachten kunnen juf Annemarie aanspreken wanneer er zorgen zijn rondom pestgedrag of wanneer pestgedragesignaleerd wordt. De anti-pest coördinator denkt mee in een aanpak die het pestgedrag zal doen stoppen. Ook kan er advies worden gegeven voor het inschakelen van professionele hulp.

Wanneer gewenst, is de anti-pest coördinator ook aanwezig bij de gesprekken die met de leerlingen gevoerd worden.

Ongewenst gedrag, praat erover!
U kunt ons op alle werkdagen bereiken.

+ 070-2600032 of 06-81316936
+ info@cvp-plus.nl

Arnoud Kok: arnoud@cvp-plus.nl
Anjo Pluymers: anjo@cvp-plus.nl

MT / directie

Leerkrachten kunnen het MT/directie om advies vragen bij complexe situaties. Wanneer ouders contact opnemen met het MT/directie zal er eerst verwezen worden naar de eigen leerkracht of de anti-pest coördinator.

Juf Annemarie Verheuvell
Anti – pest coördinator
Werkdagen: ma, di

Juf Ymke de Deugd
Vertrouwenspersoon
Werkdagen: ma, di, do

Kwink slag

De zelfvertrouwer

- Sta stevig
- Gebruik een helpende gedachte
- Doe wat je kunt

Deze Kwink slag hoort bij de methode Keik voor sociaal-emotioneel leren, een uitgave van kwinkslagen © 2023

Kwink slag

De aardigspreker

Denk na voordat je iets zegt
Zeg wat je ziet
Zeg het op een aardige manier

Deze Kwink slag hoort bij de methode Keik voor sociaal-emotioneel leren, een uitgave van kwinkslagen © 2023

Kwink slag

De keuzechecker

Deze Kwink slag hoort bij de methode Keik voor sociaal-emotioneel leren, een uitgave van kwinkslagen © 2023

Kwink slag

De verderkijker

Kijk naar de ander
Wat zie je?

Deze Kwink slag hoort bij de methode Keik voor sociaal-emotioneel leren, een uitgave van kwinkslagen © 2023

Kwink slag

De zelfvertrouwer

- Sta stevig
- Gebruik een helpende gedachte
- Doe wat je kunt

Deze Kwink slag hoort bij de methode Kwink voor sociaal emotioneel leren, een uitgave van kwinkslagen.nl © 2023

Kwink slag

De aardigspreker

Denk na voordat je iets zegt

Zeg wat je ziet

Zeg het op een aardige manier

Deze Kwink slag hoort bij de methode Kwink voor sociaal emotioneel leren, een uitgave van kwinkslagen.nl © 2023

Kwink slag

De keuzechecker

- ✔ Wat kan ik kiezen?
- ✔ Wat wil ik kiezen?
- ✔ Wat betekent dat voor de ander?
- ✔ Dit is mijn keuze!

Deze Kwink slag hoort bij de methode Kwink voor sociaal emotioneel leren, een uitgave van kwinkslagen.nl © 2023

Kwink slag

De verderkijker

Verplaats je in de ander

Wat **ziet** de ander?

Wat **hoort** de ander?

Wat **voelt** de ander?

Wat **denkt** de ander?

Deze Kwink slag hoort bij de methode Kwink voor sociaal emotioneel leren, een uitgave van kwinkslagen.nl © 2023

KWINK EMOTIEWIEL

